

Mersin / Yumuktepe

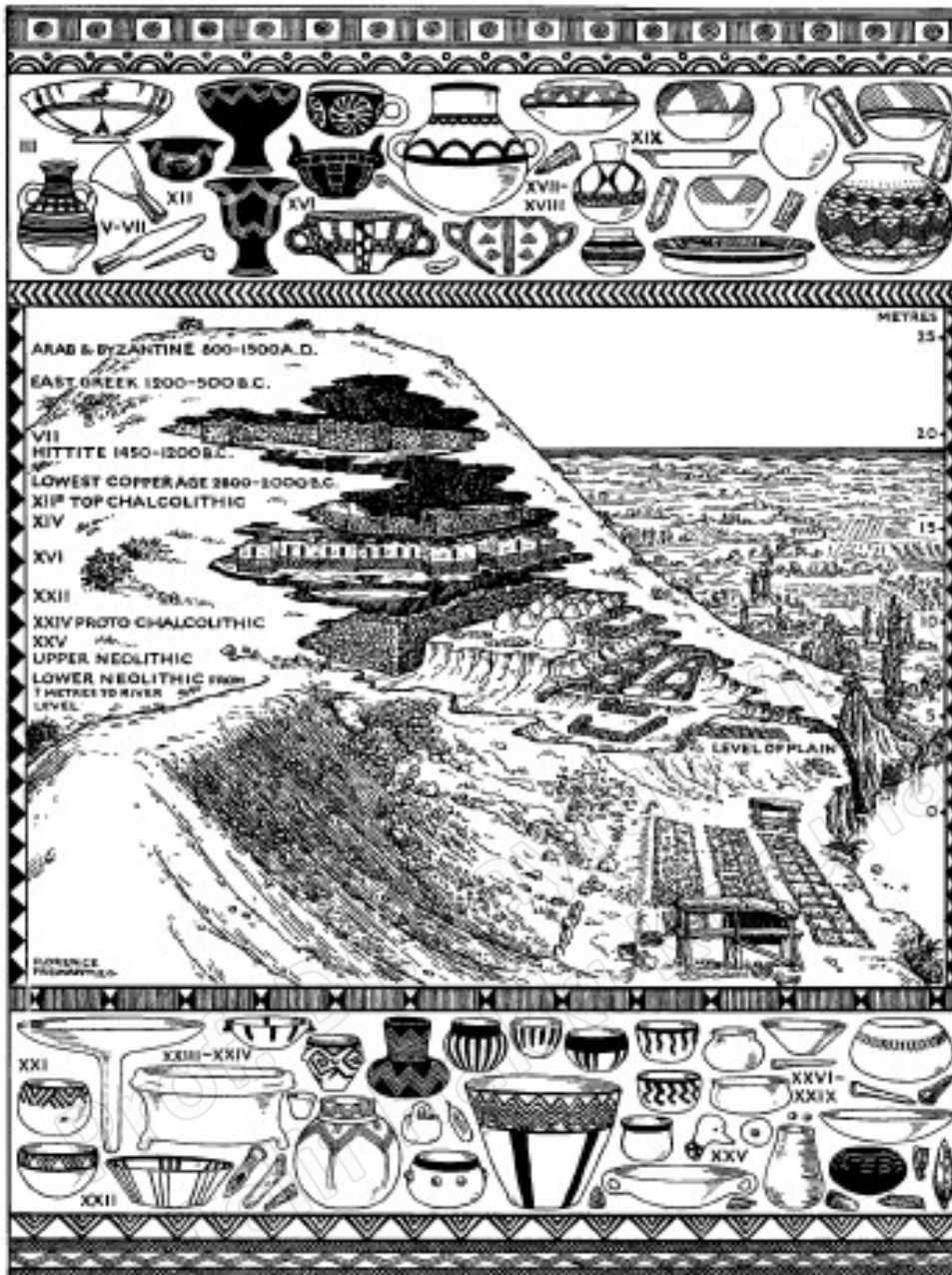

FIG. 1. YUMUK TEPE, MERSIN; A CONSPECTUS OF THE EXCAVATED MOUND

From a drawing by Florence Fremantle

Bes. 12 Garstang kazılara başlarken Yumuktepe höyüğü, 1937

17	XIIa	Prehistoric Late Copper Age c. 2500-1950 B.C. Early Copper Age c. 2900-2500	Troy II-IV Anatolian (Troy I)	Levels mostly denuded White-on-black pottery
15	XIII XIV XV	Late CHALCOLITHIC (Before 2900 B.C.)	Uruk and Uqair: Ubaidian influence dominant	Uruk grey and scratched pottery, above typical N. Ubaidian styles
13	XVI	CHALCOLITHIC CLIMAX	Transitional	Elaborate fortification
12	XVII XIX	Middle CHALCOLITHIC	Halafian	Copper tools and weapons; Halafian pottery
11	XX to XXIII	Early CHALCOLITHIC	Hassuna and earliest Ninevah	Decline of lithic industry: painted and incised chevrons
10	XXIV	Proto-CHALCOLITHIC	Hassuna	Silos, spinning: painted pottery
8	XXV XXVI	Upper NEOLITHIC	Local culture	Stone-walled rooms: sheepfolds
7	XXVII	Lower NEOLITHIC remains	..	Finest weapons of obsidian from the Anatolian plateau
6	Approx.	..	..	Numerous floors of occupation and burnt strata: low stone walls; red and black burnished pottery; obsidian and flint industry
5	XXVIII	Lower NEOLITHIC remains	..	..
4	to	..	..	..
3	XXXII	..	..	..
2	to	..	..	..
1	Approx. XXXIII	..	..	..
0		Water-table: deposits continuing beneath; bottom not reached		

J.Garstang'in kronolojisi

Mersin Yumuktepe

FIG. 25. Restoration of a black banded jar decorated with white filled diamonds. Scale 1:1.

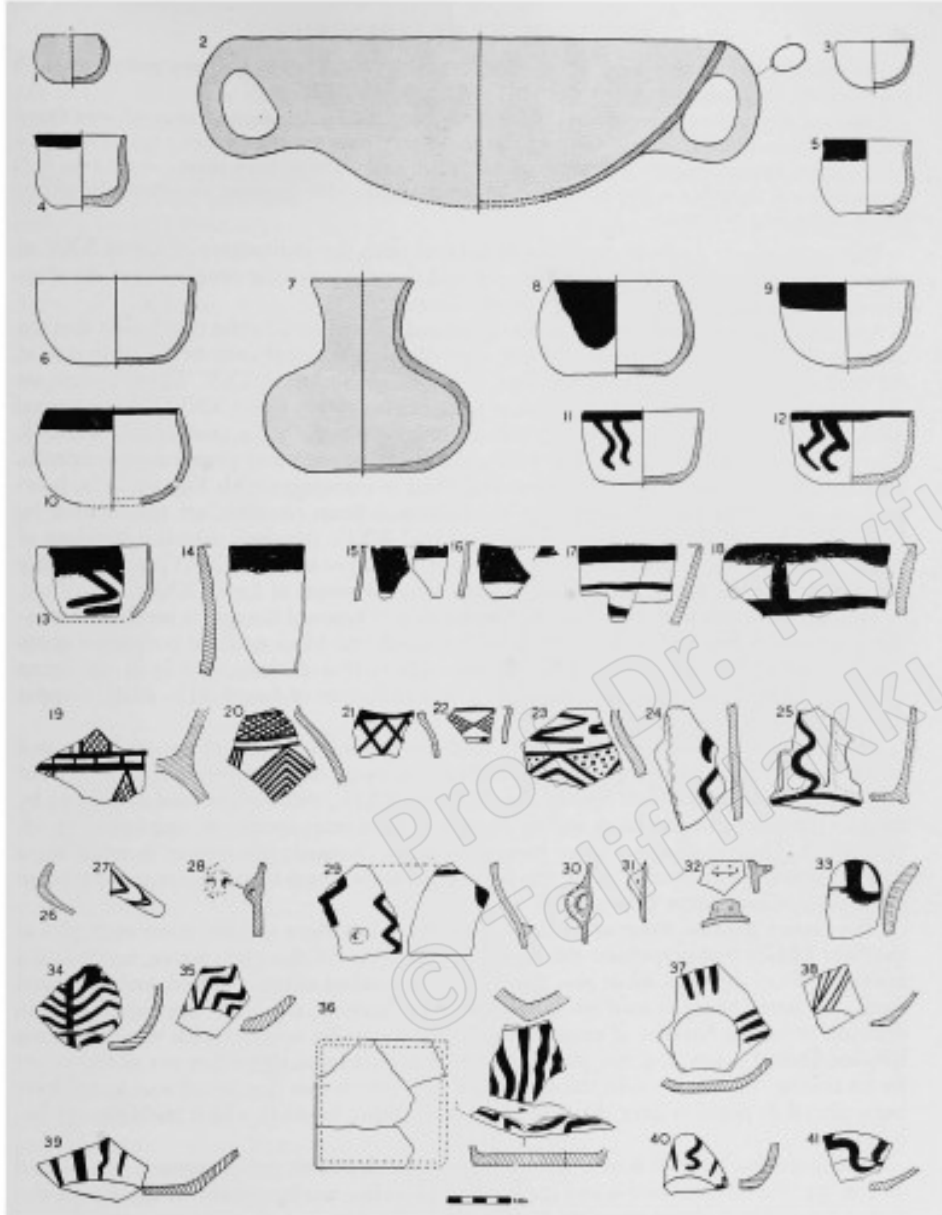

FIG. 34. POTTERY SHAPES AND DECORATIVE DESIGNS FROM LEVEL XXIV

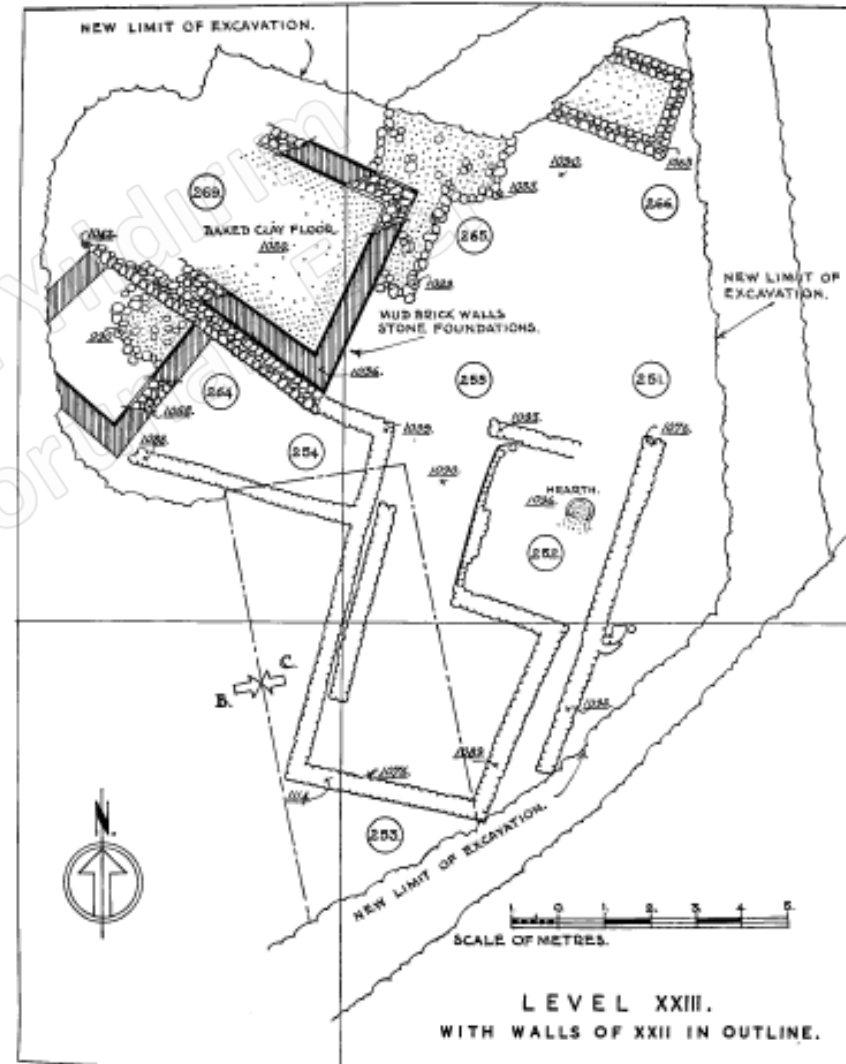

FIG. 38. PLAN OF BUILDINGS IN THE MAIN AREA AT LEVELS XXIII-XXII
Buildings in Area B at Level XXIII are shown on Plate XIIb.

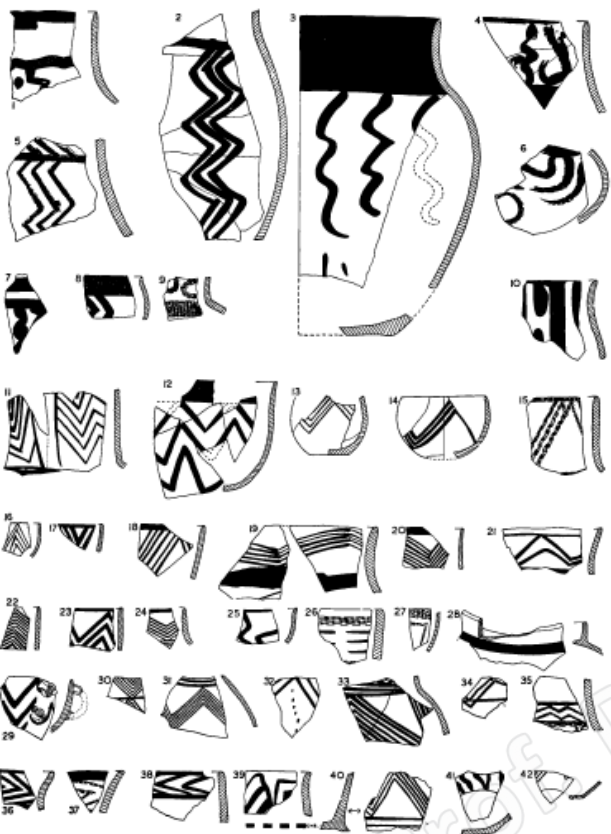

FIG. 52. DEVELOPMENT OF PRIMITIVE DESIGNS AND INCIDENCE OF CHEVRONS.
LEVEL XXIII

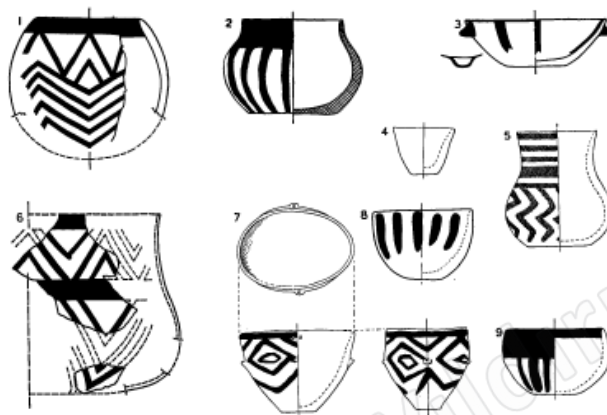
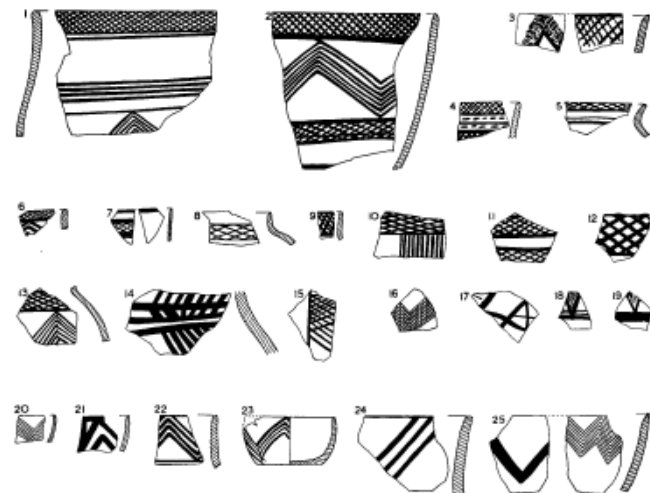

FIG. 53. DECORATED POTTERY FROM AREAS X AND N ASCRIBED TO LEVEL XXIII
(Nos. 4, 7, 8, 9 form a group from a child burial)

FIG. 54. DECORATED POTTERY ILLUSTRATING DEVELOPMENT OF DESIGNS:
LEVEL XXII
No. 30. A small stove dish

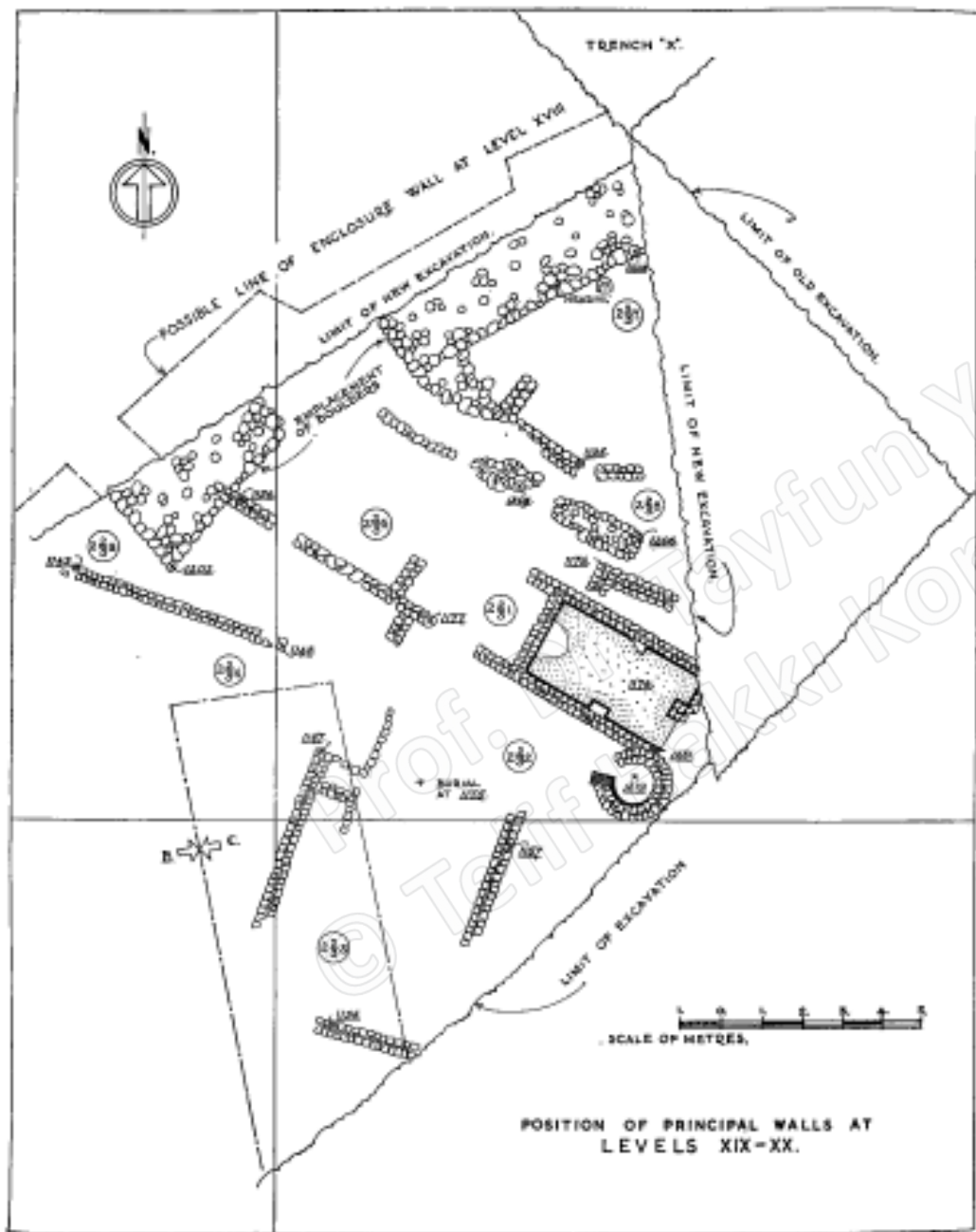

FIG. 59. PLAN OF CONSTRUCTIONS AT LEVELS XX-XIX, INCLUDING AREA C

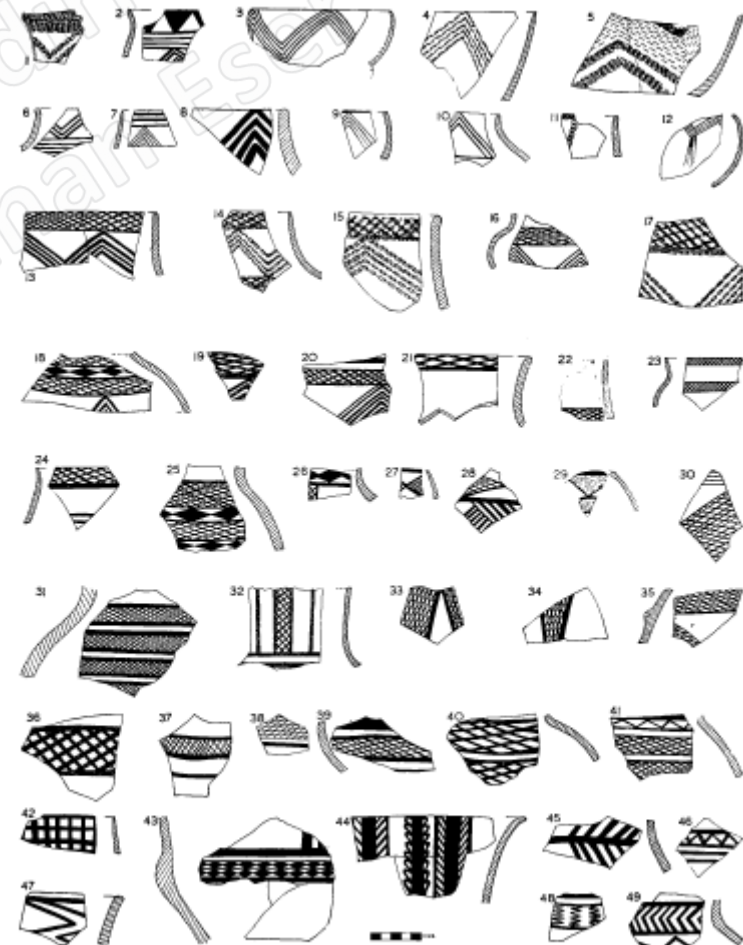

FIG. 71. FRAGMENTS OF DECORATED POTTERY FROM LEVEL XIX
 Broken lines in Nos. 1, 4, 5, 14, 15, 17, 38c, indicate a lighter shade of colour; nos. 1-17 are of local fabric

Halaf Etkileri ve yerel seramik

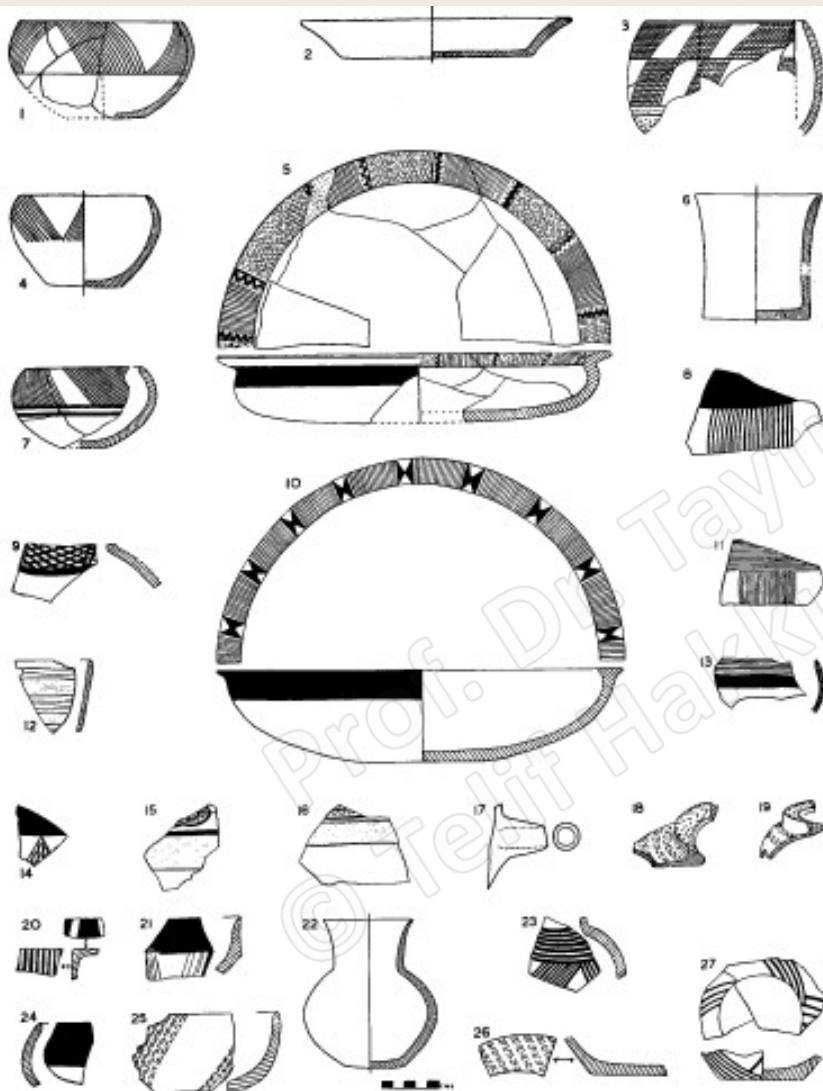

Fig. 72. POTTERY DECORATED WITH HALAFIAN DESIGNS AND PLAIN WARES FROM LEVEL XIX

Nos. 1-16 from a sealed deposit

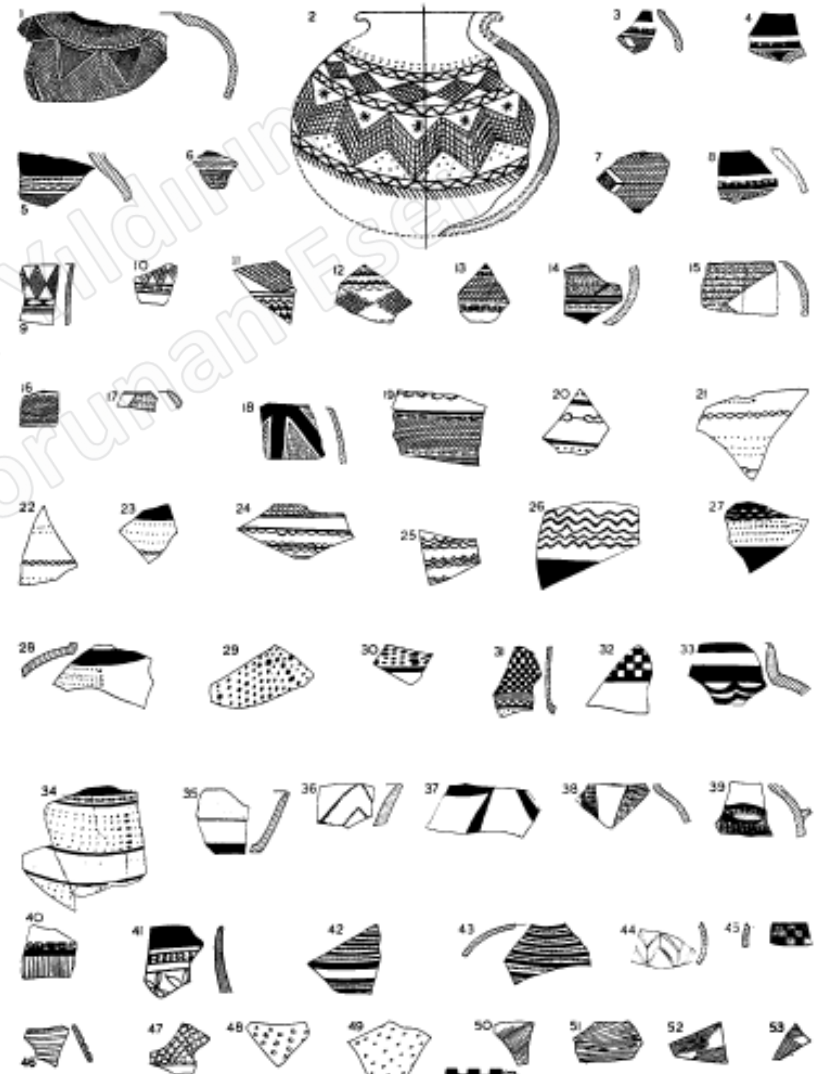

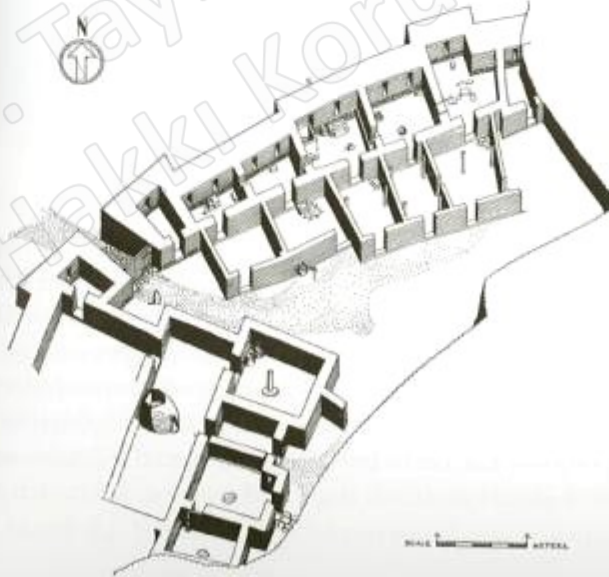
Fig. 73. HALAFIAN IMPORTED WARES AND LOCAL DERIVATIVES FROM LEVEL XIX

Geç Prehistorik Dönem: Kalkolitik Çağ (M. Ö. 5000-4200)

Isabella Caneva

Orta Kalkolitik

Bu dönemde, Yumuktepe yerleşmesindeki sitadel yapısında radikal bir değişim göze çarpmaktadır. Bununla beraber Yumuktepe Orta Kalkolitik, kendi içinde iki ayrı bölüme ayrılır. Biri tepenin zirvesindeki sitadel, diğeri ise tepenin eteginde yer alan ve bir yol ile tepedeki Kalkolitik

Res. 57
XVI. tabakadaki
sitadel

37

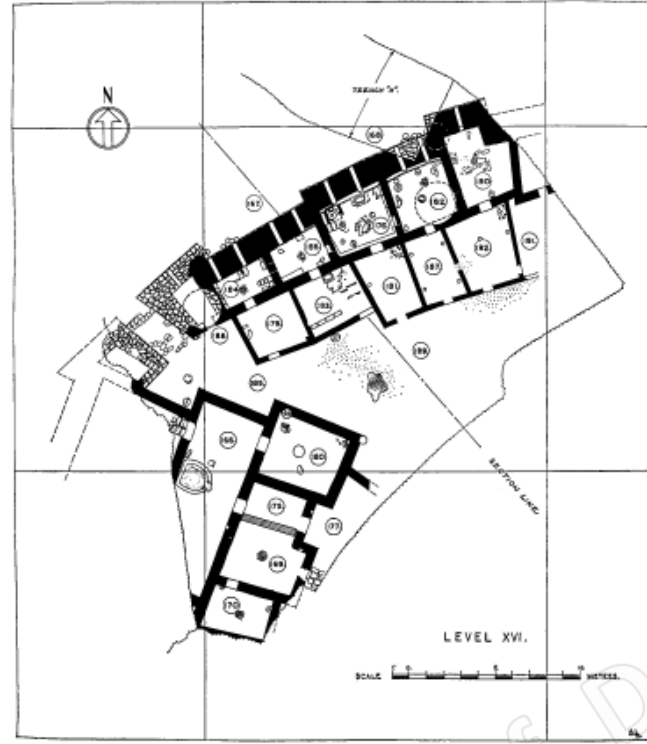

FIG. 79. PLAN OF FORTIFICATIONS WITH BARRACK ROOMS AND RESIDENCE AT LEVEL XVI

Res. 64 Siyah perdahlı baskı ve kızama bezekli kaseler

Res. 65
Minyatür kap

Res. 66 Çift kulplu, boyalı bezemeli
günlük yaşama ait kap

Res. 67 Çakmak taş orak bıçağı

Mersin-Yumuktepe XVI. Kat Yerleşimi Kilikya Kalkolitikliğinin en iyi temsil edildiği yerleşimdir. İki kuleli kapısı bulunan savunma sistemine sahip Kalkolitik yerleşim, her biri surla bağlı arka ve ön odaları bulunan yapılarla ön plana çıkar. Özellikle surla yakın arka odalarda ocaklar, öğütme taşları, kutu ve zengin bir seramik koleksiyonu açığa çıkarılmış. Tabaka XVI ve XIIB de bulunan seramikler, Mezopotamya ve Suriye'den bilinen Ubeyd örneklerine benzemektedir. Yumuktepe'nin son kalkolitik seviyesi XII. tabakadır.

a. Two repaired jars and a bowl, Level XVI; cf. Fig. 153, nos. 9, 11

b. Two large pitchers after repair: R. Nos. 1307, 1306 from Level XVI

c. Two large pitchers repaired from fragments: 1304, 1305, Level XVI

PITCHERS AND LARGE POTS: LEVEL XVI

d. The Barrack-Rooms of Level XVI seen from the Hittite Fort above

e. The 'Residence', with Room 180 (Fig. 79) in the foreground; cf. p. 138

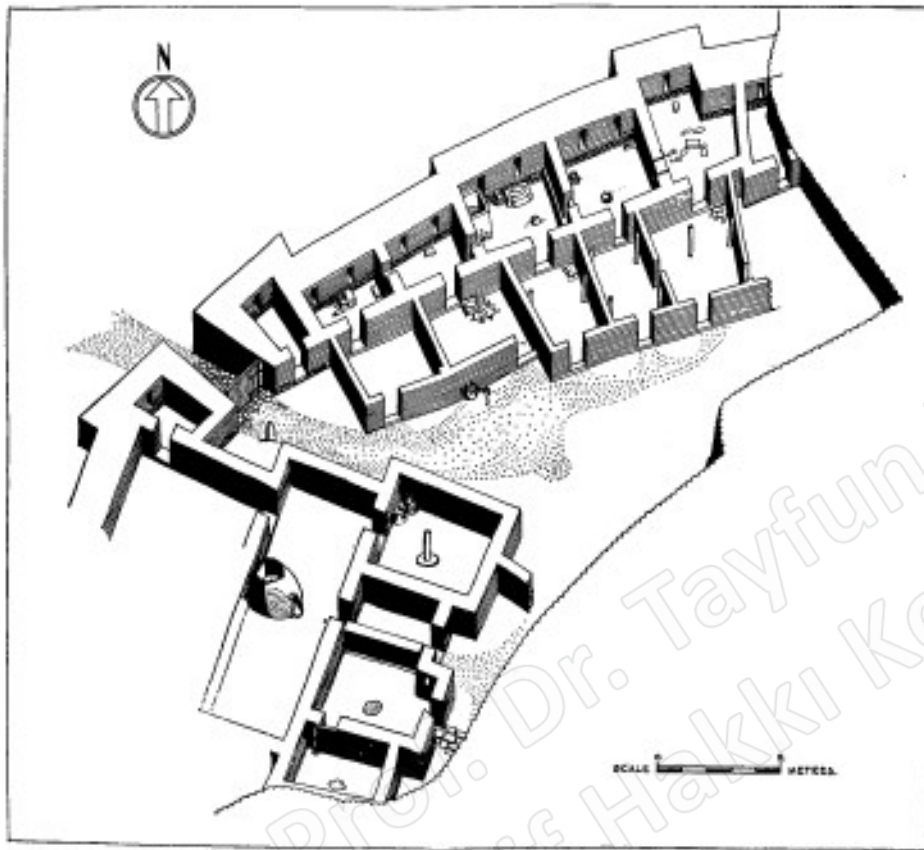

FIG. 80a. ELEVATION OF THE FORTIFICATIONS, BARRACK ROOMS, AND RESIDENCE.
LEVEL XVI

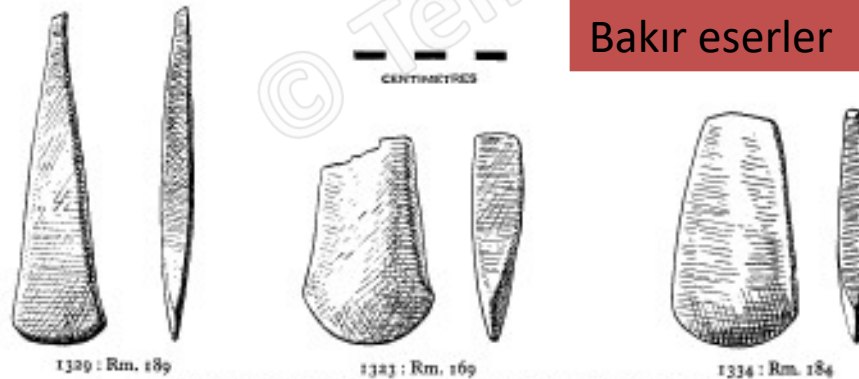

FIG. 80b. Copper chisel and axes from Level XVI. Scale 1:2

Bakır eserler

XVI. Tabaka seramiği

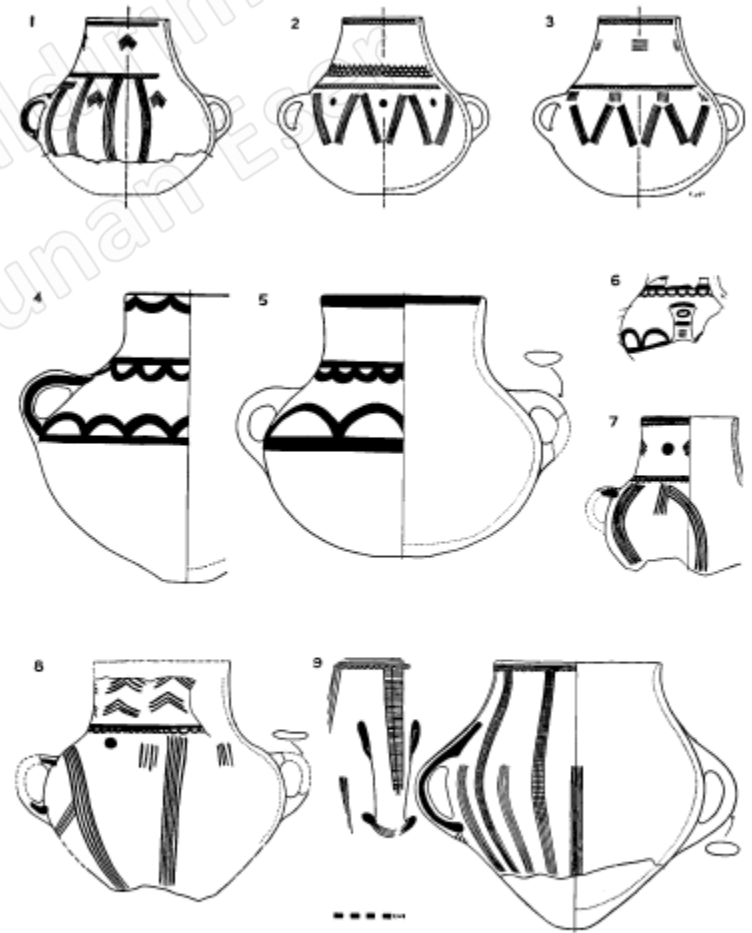

FIG. 91. STANDARD CREAM-SLIPPED PITCHERS AND OTHER LARGE VESSELS OF LEVEL XVI
Scale of Nos. 1-3: one tenth; of nos. 4-9: one-sixth

XVI. Tabaka seramiği

Res. 61 Günlük yaşama ait çift kulplu, küresel gövdeli, boya bezemeli çömlek

Res. 62 Tutamaklı perdeli pişirim kabı

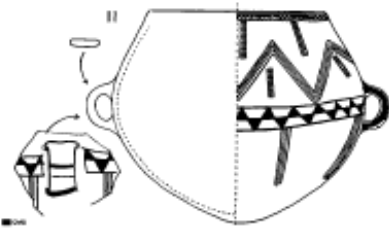
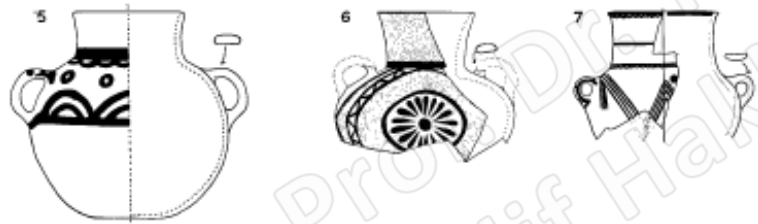

FIG. 92. EXAMPLES OF STANDARD CREAM SLIP WARES, HAND-MADE, BURNISHED, AND DECORATED WITH MATT BLACK PAINT

No. 6 in three colours

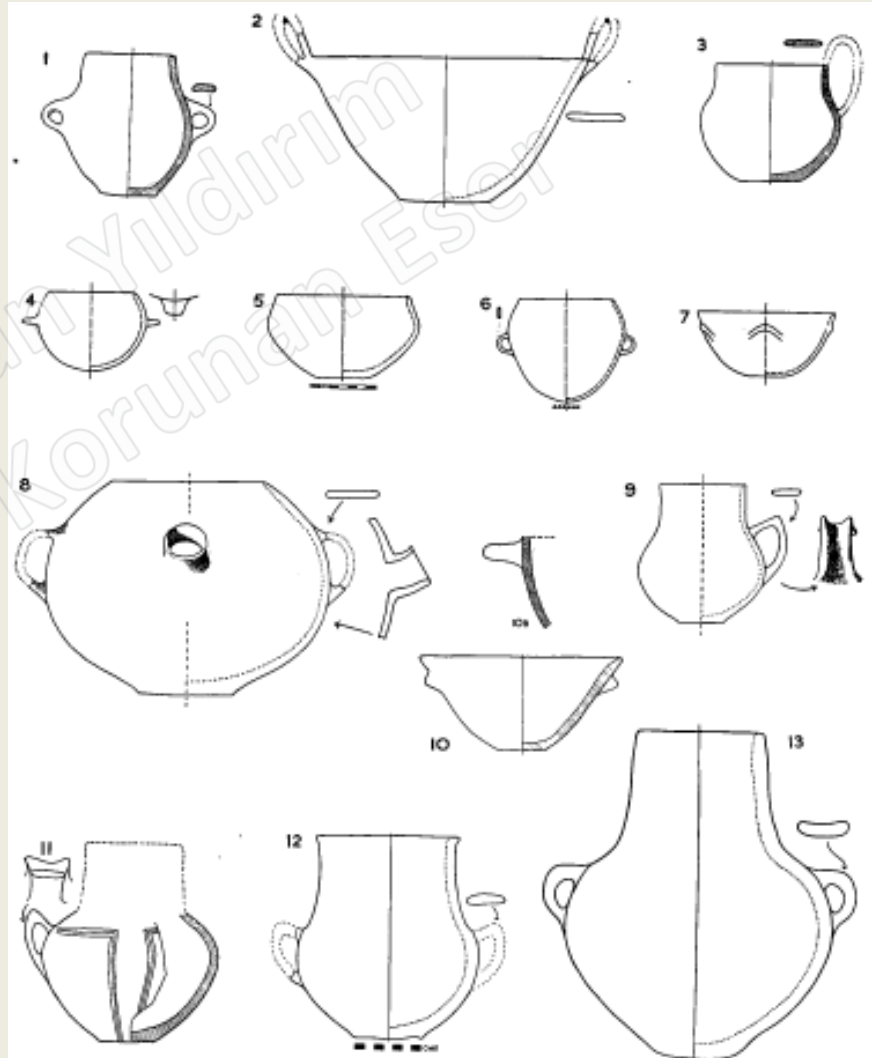
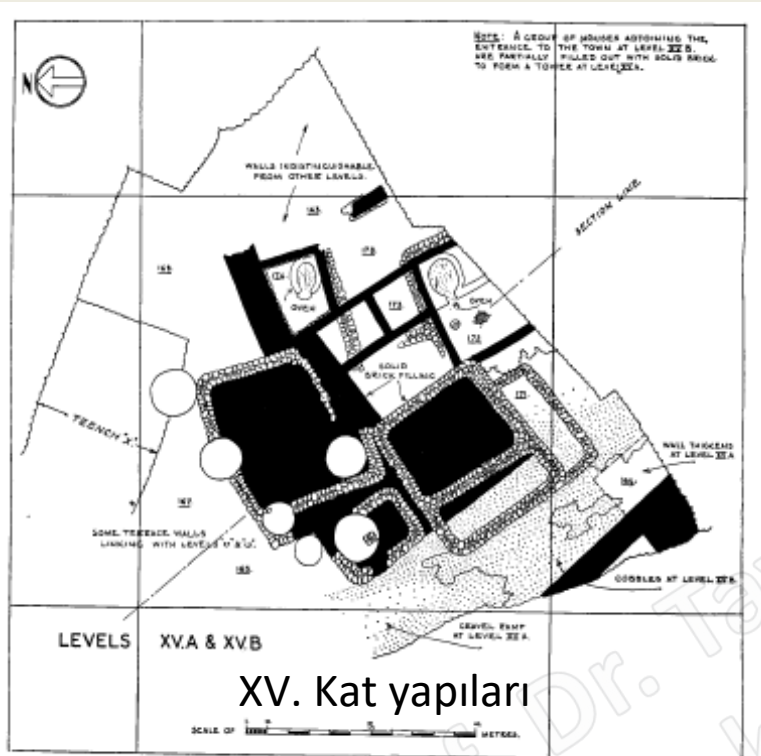
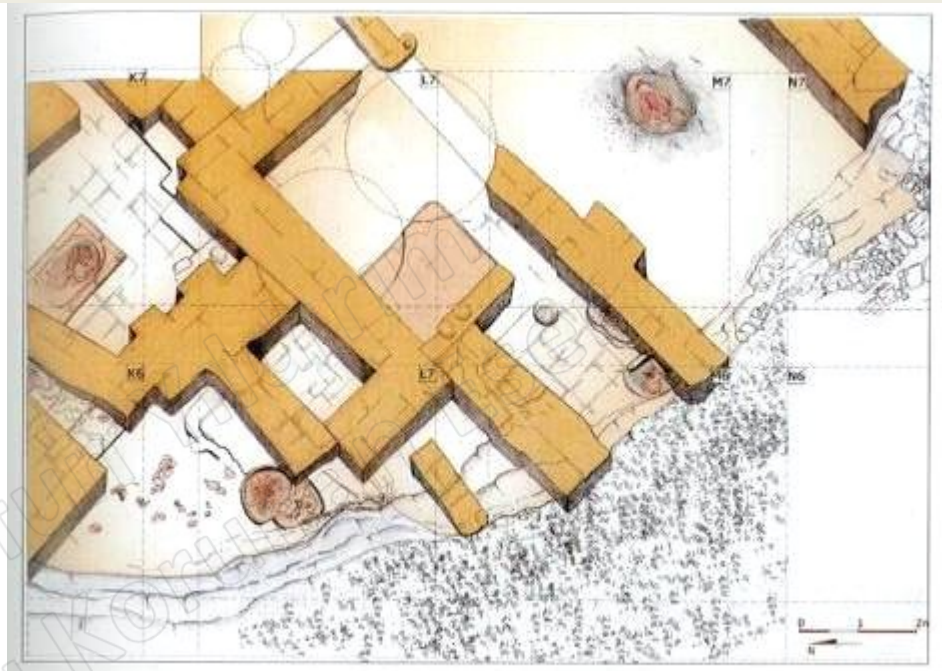

FIG. 94. PLAIN POTTERY VESSELS OF LEVEL XVI. SCALE 1:6
(Except nos. 4-7 from Trench X, which are of later date. Scale 1:10)

95a. PLAN OF BUILDINGS IN LEVELS XVa AND XVb

Res. 73 XV. tabakadaki surun planı

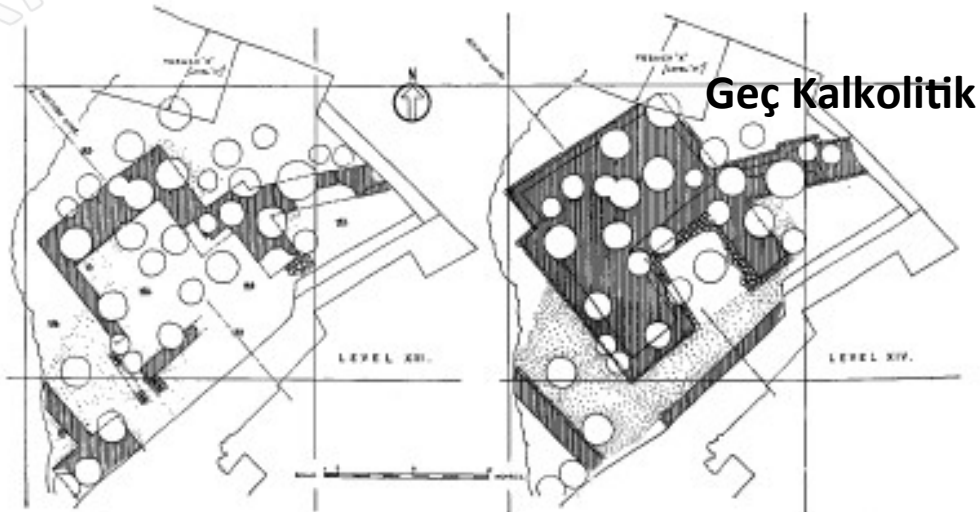
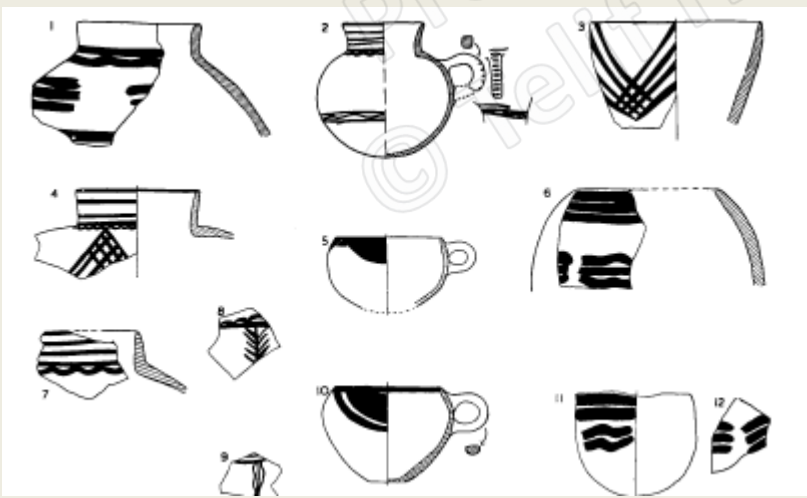

FIG. 100. PLANS OF THE GATE-TOWER AT LEVELS XIV (R.) AND XIII (L.)
Showing positions of intrusive Pits

Geç Kalkolitik

Res. 77
Doşeme üzerine
düşmüş kap
parçaları

Res. 78 a-b-c Kazıma bezekli kaba çanaklar

Res. 79 Boya bezemeli çanak

Res. 80 Taş ağırsaklar

Yukarı Mezopotamya Neolitik Dönem Kronolojisine Yeni Bir Bakışlar

DÖNEMLER (Önerilen Adlar)	GELENEKSEL ADLANDIRMA	YUKARI MEZOPOTAMYA	TARİHLER (C14 cal.)
Çanak-Çömlek Öncesi Neolitik A	Pre-Pottery Neolithic A	PPNA	MÖ 9800-8500
Çanak-Çömlek Öncesi Neolitik B	Pre-Pottery Neolithic B	PPN B	MÖ 8500-7200
Çanak-Çömlek Öncesi Neolitik C	Pre-Pottery Neolithic C	PPNC	MÖ 7200-7000
Geç Neolitik 1	Proto Hassuna	Pre-Proto-Hassuna	MÖ 7000/6700
Geç Neolitik 2	Proto-Hassuna	Proto-Hassuna	MÖ 6700-6300
Geç Neolitik 3	Arkaik Hassuna	Arkaik Hassuna Pre-Halaf	MÖ 6300-6000
Geç Neolitik 4	Hassuna/Samarra	Proto-Halaf	MÖ 6000-5900
Geç Neolitik 5	Halaf (Erken-Geç)	Halaf	MÖ 5900-5300
Geç Neolitik 6	Halaf-Ubaid Geçiş	Ubaid 0	MÖ 5300-5100
Erken Kalkolitik 1	Halaf-Ubaid Geçiş Evresi	Ubaid 1 Eridu Stili	MÖ 5100-5000
Erken Kalkolitik 2	Erken Ubaid	Ubaid 2 Hajji Muhammed Stili	MÖ 5000-4300
Erken Kalkolitik 3	Ubaid 3	Ubaid Dönemi Al-Ubaid Stili	MÖ 4300-4100
Erken Kalkolitik 4	Ubaid 4	Geç Ubaid Stili Erken Uruk	MÖ 4100-3800
Orta Kalkolitik	Orta Uruk	Orta Uruk	MÖ 3800-3600
Geç kalkolitik	Geç Uruk	Geç Uruk	MÖ 3600-3350

Fig. 16 Yukarı Mezopotamya'nın Taş Çağları Kronolojisine dair bir öneri. Yararlanılan kaynaklar: Rothman 2001; Carter – Philip 2010; Özdoğan v.d. 2011; Bernbeck – Nieuwenhuys 2013.

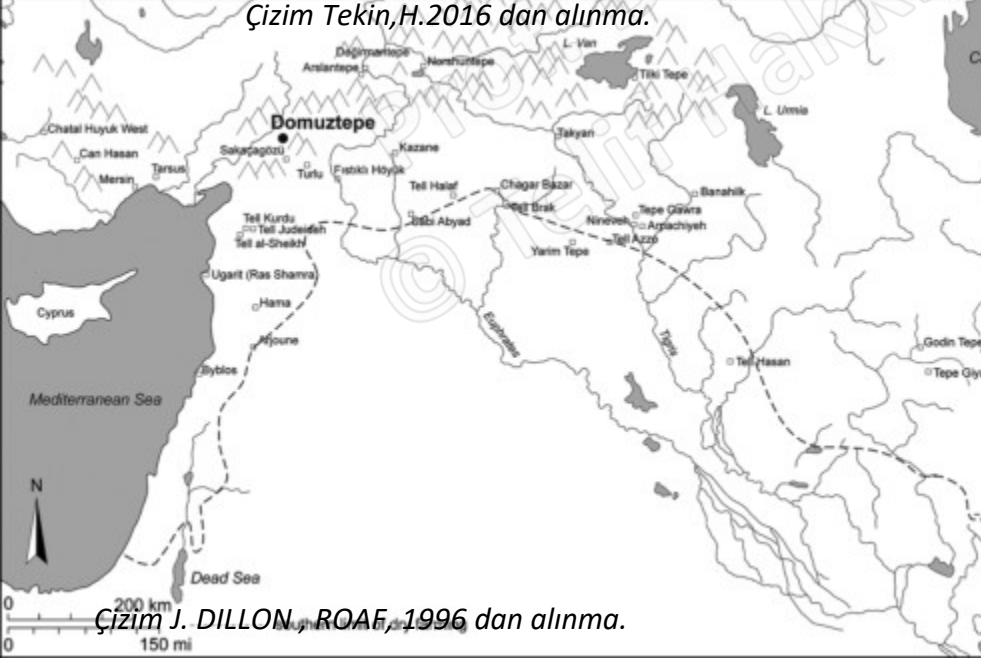
C14 Tarihendirme (dizeltim)	Evre	Arkeolojik Dönemler
7000-6700	Geç Neolitik 1	Pre-Proto-Hassuna
6700-6300	Geç Neolitik 2	Proto-Hassuna
6300-6000	Geç Neolitik 3	Arkaik Hassuna/Pre-Halaf
6000-5900	Geç Neolitik 4	Hassuna/Samarra/Proto-Halaf
5900-5300	Geç Neolitik 5	Halaf (Erken-Geç)
5300-5100	Geç Neolitik 6	Halaf-Ubaid Geçiş Evresi

Fig. 15 Yukarı Mezopotamya'nın Geç Neolitikine dair yeni kronoloji önerisi (Bernbeck – Nieuwenhuys 2013, 27, Tab. 1. 1).

Aksu-Fırat Havzasında Bir Yerleşim Kahramanmaraş /Domuztepe (M.Ö. Yaklaşık 6400-5200)

Çizim Tekin, H.2016 dan alınma.

Çizim J. DILLON, ROAF, 1996 dan alınma.

Habib TEKİN

DOMUZTEPE

yazında Kahramanmaraş ili sınırları içinde gerçekleştirilen bir yüzey araştırması esnasında keşfedilmiştir. University of California, Los Angeles (UCLA) adına Prof. Elizabeth Carter başkanlığında, Amerikan-İngiliz ortak projesi olarak yürütülen yüzey araştırmasında ziyaret edilen yerleşimin boyutları ve yüzeyinden toplanılan malzeme ilk araştırma sezonunda heyetin dikkatini çekmiştir.

1995 yılında UCLA ve University of Manchester ortak projesi olarak Kahramanmaraş Müzesi başkanlığında Domuztepe kazıları başlatılmıştır. 1998 yılında Prof. Elizabeth Carter başkanlığında Bakanlar Kurulu Kararlı kazı izni çıkmasının ardından kendisinin emekliye ayrıldığı 2006 yılına kadar kazılar bu şekilde devam etmiştir. 2007 yılında hiçbir çalışmanın yapılmadığı Domuztepe'de 2008 yılından itibaren kazı başkanlığını Prof. Stuart Campbell devralmış ve 2012 yılına kadar University of Manchester ve British Museum ortak projesi olarak çalışmalara devam edilmiştir. İngiliz kazı heyetinin gönüllü olarak kazıları devrinin ardından Hacettepe Üniversitesine mensup yeni heyet 2013 ve 2014 yıllarında Kahramanmaraş Müzesi başkanlığında; 2015 yılından itibaren de Bakanlar Kurulu Kararlı bir kazı olarak çalışmalara devam etmektedir.

Kalataş dönemi biçiminde boya bezekli kap parçası.
©Domuztepe Kazı Arşivi

Domuztepe, Kahramanmaraş ili, Pazarcık ve Türkoğlu ilçelerinin sınırları içinde yer almaktadır. Yerleşim, Kahramanmaraş kent merkezinin yaklaşık 30 kilometre güneyinde, Gaziantep kent merkezinin ise yaklaşık 40 kilometre kuzeybatısında bulunmakta olup, her iki kent merkezine asfalt karayolu ile çok rahat ulaşmaktadır. Öte yandan, doğuda, yaklaşık 30 kilometre uzaklıktaki Pazarcık ilçe merkezi üzerinden 180 kilometre sonra Malatya ve Fırat Havzası'na ulaşmak mümkündür. Aynı şekilde, Amanos üzerindeki Belen Geçidi'ni aşarak Hatay ve Suriye düzlüğüne kolaylıkla erişilebilmektedir.

Üzerindeki yaban domuzu yuvalarından dolayı yerel halk tarafından Domuztepe olarak adlandırılan yerleşim, 1993

Boya bezekli kap parçası. ©Domuztepe Kazı Arşivi

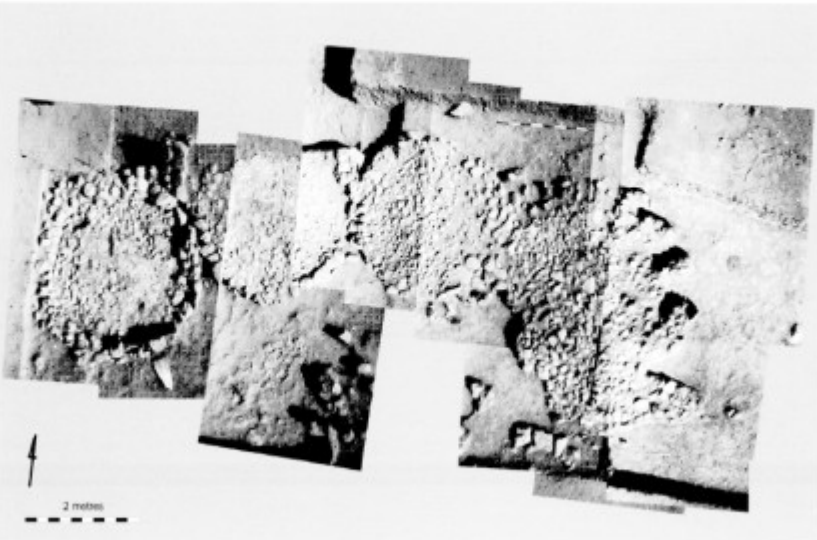

Fig. 9: "Thulsi" at the eastern edge of Operation I.

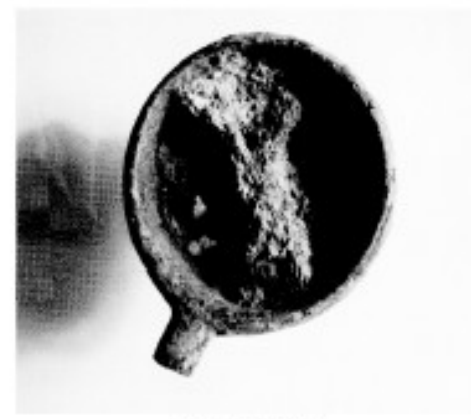
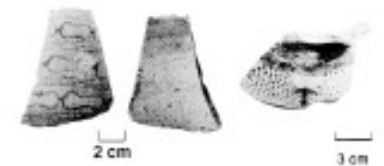

Fig. 19: Stone vessels.

Hatli painted wares

Incised brown burnished ware

Fine-line ware

Bichrome painted ware

Hatli unpainted ware with plaster coating

Hatli painted ware

Brown burnished, coarse vegetable tempering ware

Fig. 17: Pottery from Domuztepe.

DOMUZTEPE DAMGA MÜHÜRLERİ

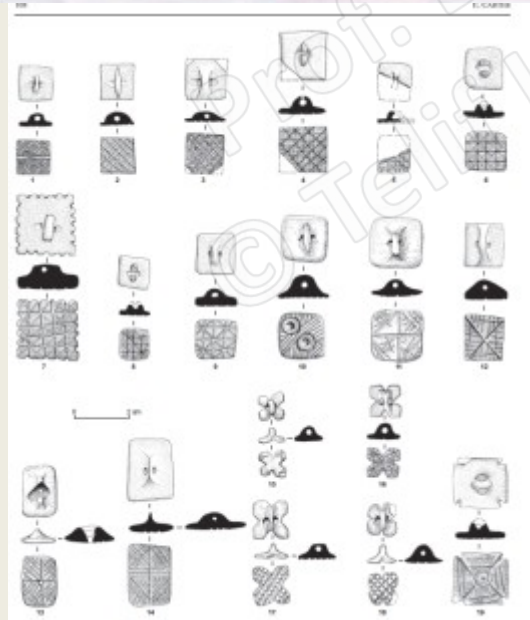

Fig. 8 - Type 2: 1-12, Square; 13-14, Rectangular; 15-19, Rectangular square ends

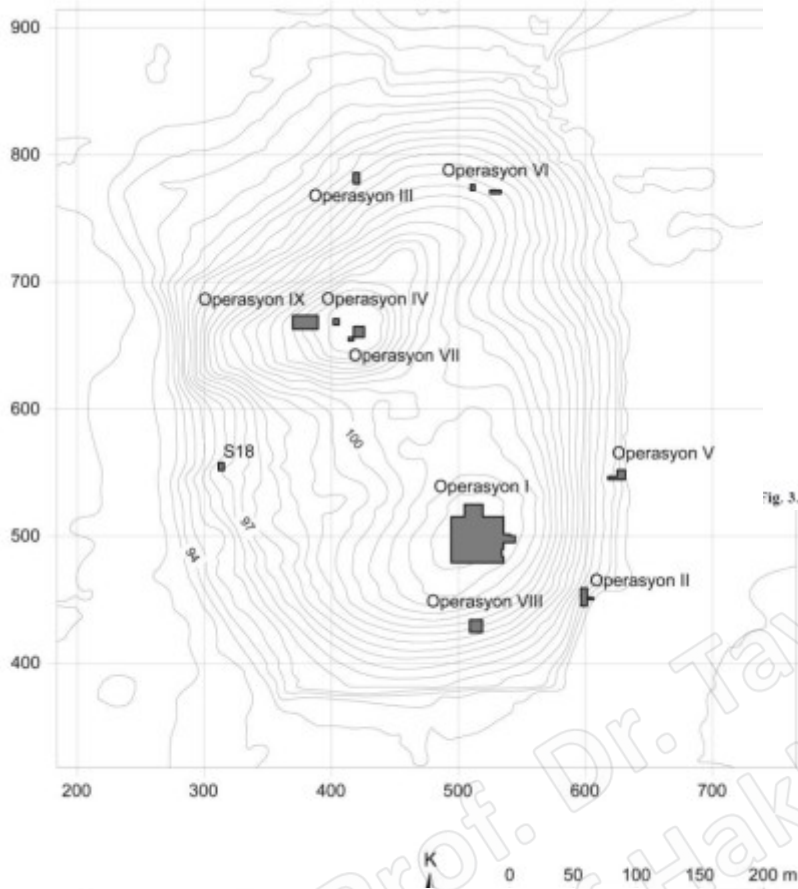
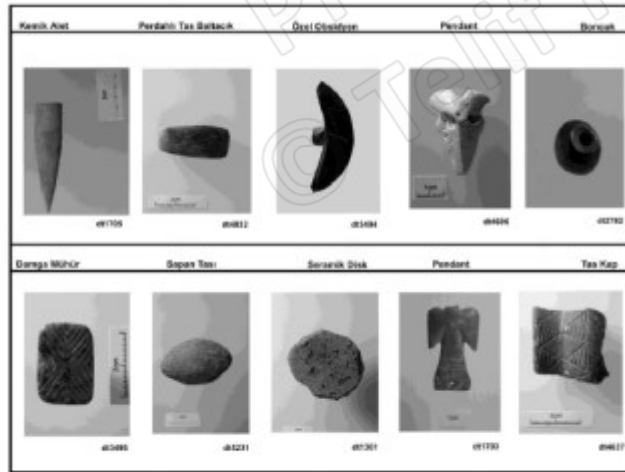
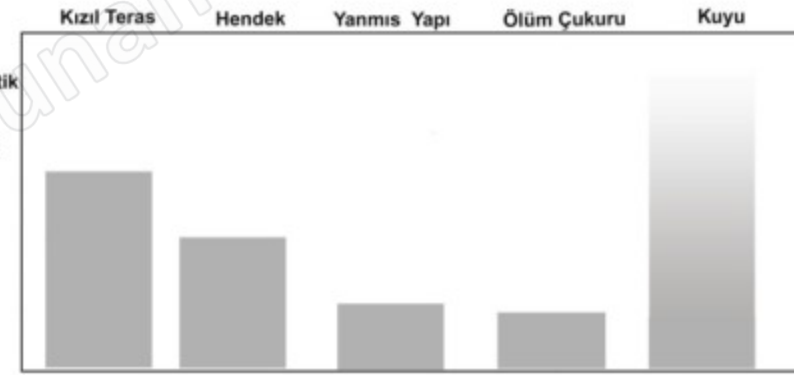
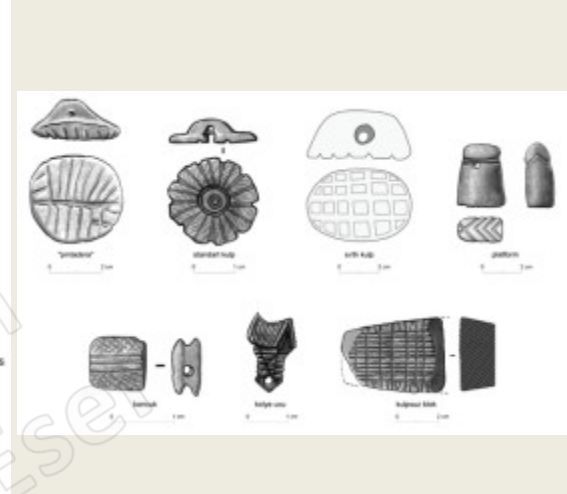
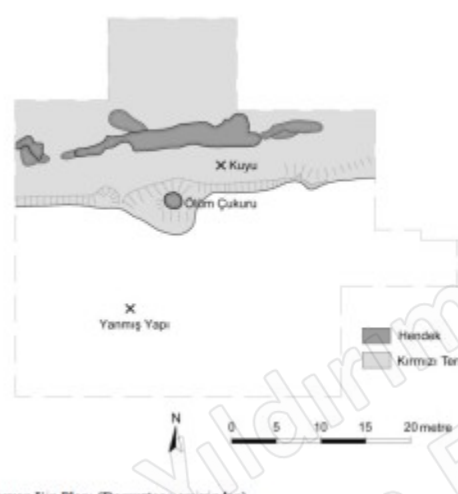

Fig. 3. Ope

	Bezemeli Örnekler	Bezemesiz Örnekler
Hendek		
Ölüm Çukuru		
Yanmış Yapı		

GEÇ NEOLİTİK'TE ZAMAN, MEKAN ve RİTÜEL:
 Domuztepe'de insan, mekan ve nesne gömüleri
 Çiğdem Atakuman ve Deniz Erdem

Fig. 6. Domuztepe'den ele geçen küçük buluntu örnekleri

Fig.7. Ölüm Çukuru ve Hendek'te bulunan seramik örnekleri

2017 kazı alanı, kuzeybatıdan bakış, ©Domuztepe Kazı Arşivi

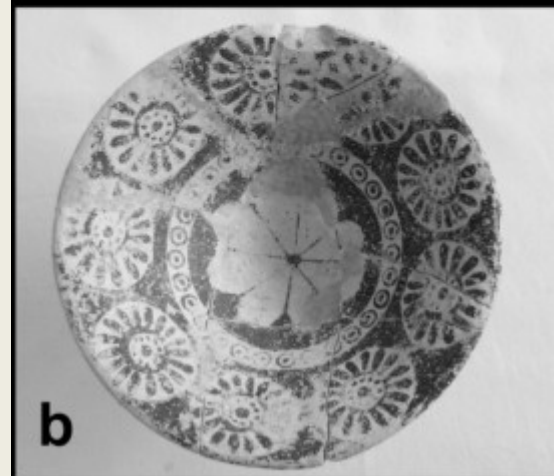
Tekin,H.2016 dan alınmıştır.

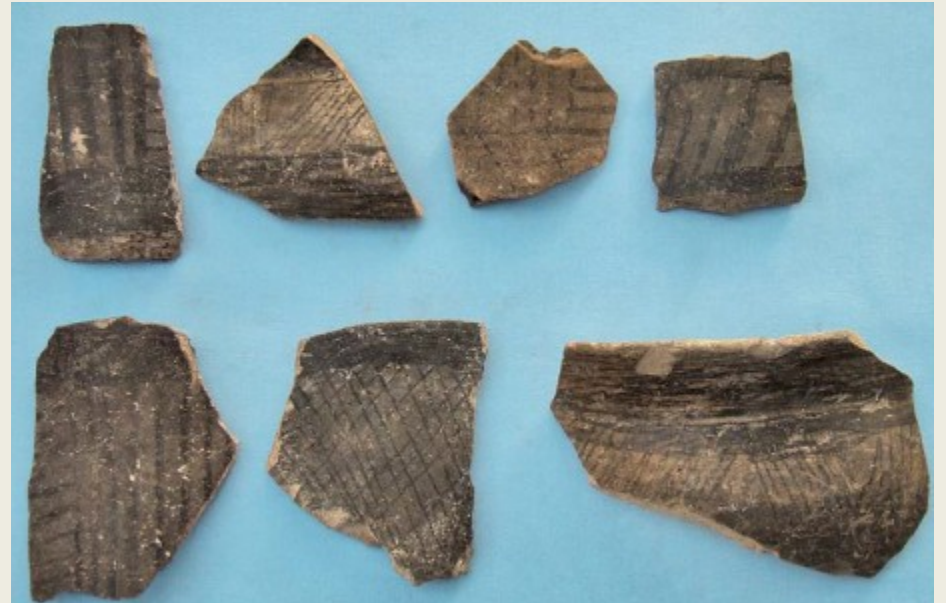

Tekin, H. 2016 dan alınmıştır.

Tekin,H.2016 dan alınmıştır.

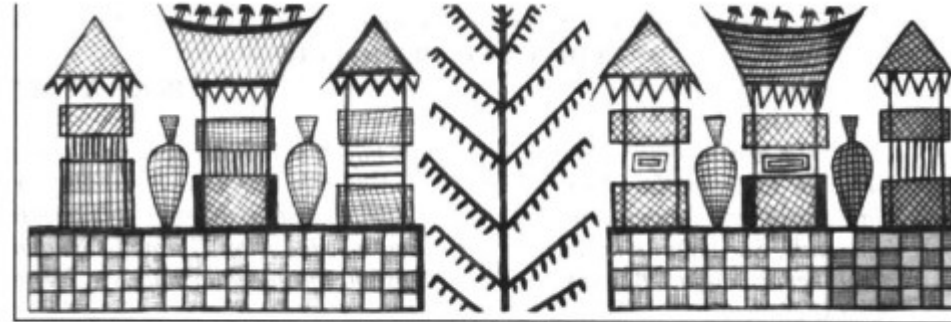
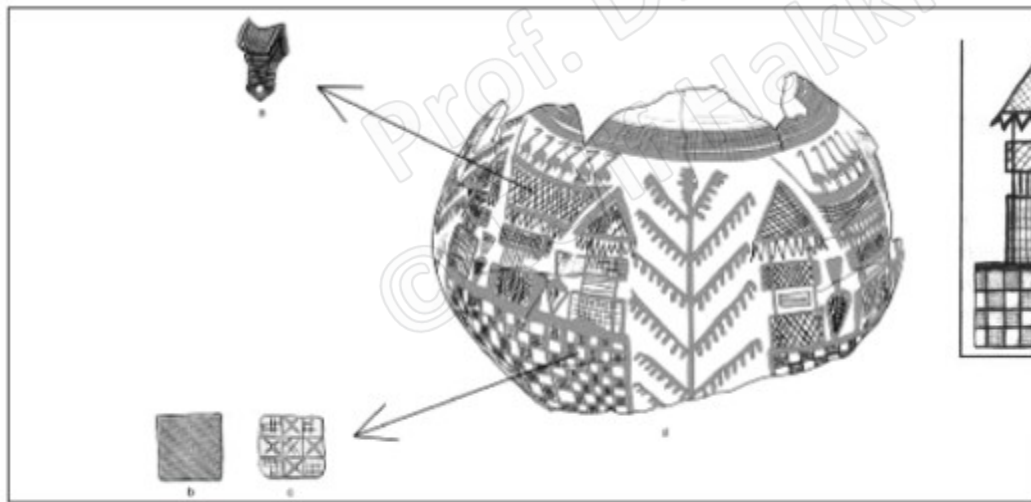

Domuztepe'de “Hayat Ağacı” Bezekli Kaplar

İnsanlık tarihi içinde yeryüzünün çok farklı coğrafyalarında ağaçların ölüm-yaşam döngüsünü simgelediği öteden beri bilinir. Yazılı belgelerin ortaya çıkmasıyla birlikte söylencelerde “Hayat Ağacı” önce Sumer ve Akkad, ardından Hitit, Assur, Babil ve Urartu gibi pek çok eski Yakın Doğu mitolojisinde kendisine yer bulmuştur. Domuztepe’de bulunan çanak-çömlekler üzerindeki, ritüel amaçlı olduğu aşikar olan diken yapraklı ağaç betimleri, “Hayat Ağacı” motiflerinin görsel olarak ilk kez Geç Neolitik Dönemde başladığını göstermektedir.

Tekin,H.2017

Resim 7. Vazonun üzerindeki boya bezeklerin çizimi.

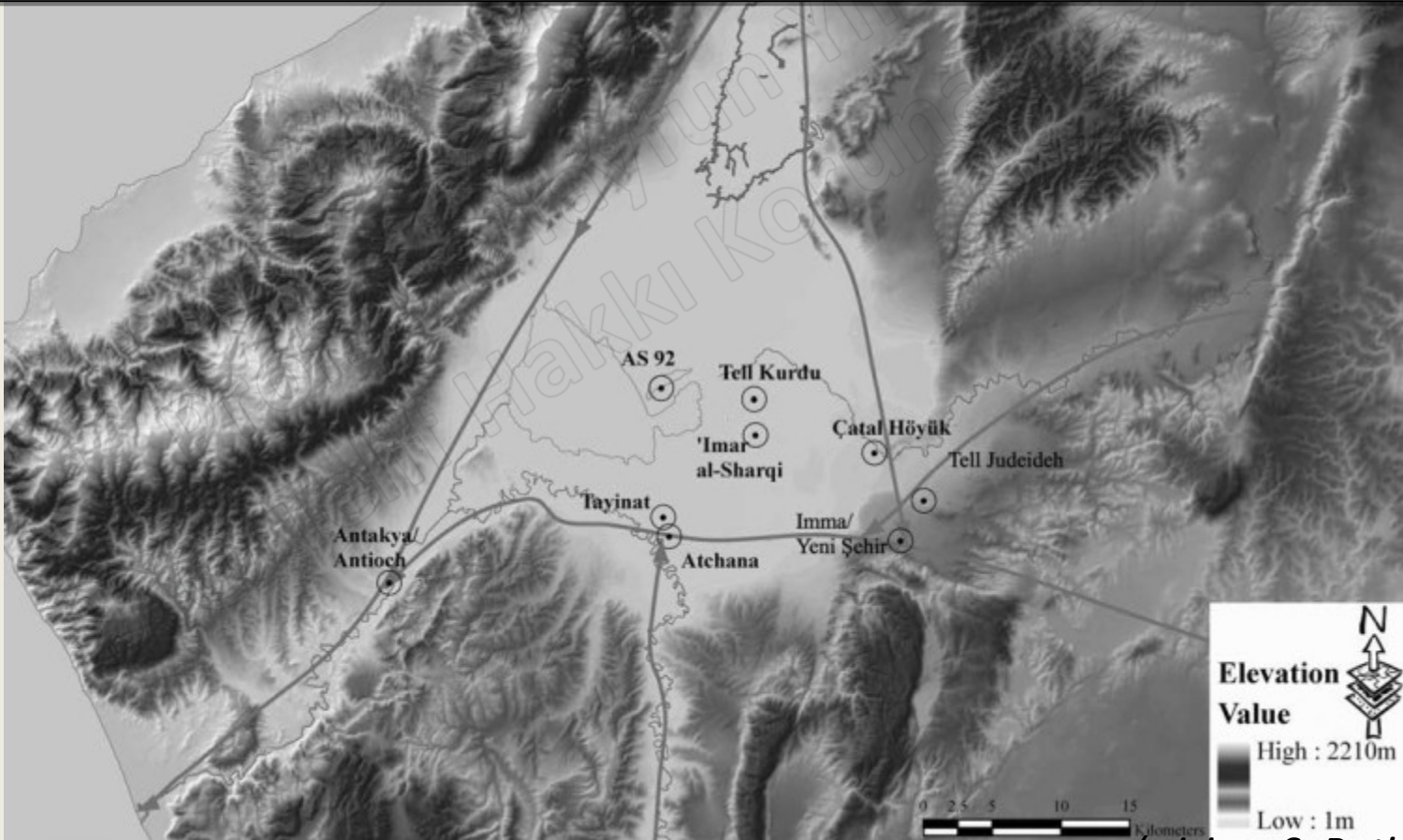
Tekin,H.2019

Şekil 9) a) Tell Arpaçiya (Mallowan ve Rose 1935, Fig 51.4, Pl. VI a. 11); b) Domuztepe, Dt 2804; c) Tell Arpaçiya, A574 (Mallowan ve Rose 1935, Pl. 7a); d) Domuztepe kase, (Campbell 2010, fig. 18.8)

Atakuman,Ç.,2015

Amik Ovası (C-F safhaları)

Amik Ovasının büyük boyutlu höyüğü Tell Kurdu'da gerçekleştirilen çalışmalar, C evresinde Halaf boyalıları kullanan toplulukların varlığını ortaya koymuştur. D evresi Halaf- Ubeyd geçiş evresi, E evresi Ubeyd kültürünün özelliklerini göstermektedir. A.K.Yener ve R.Özbal'ın araştırmaları, Amik C ile E arasında mimari, ölü gömme ve küçük eserler arasında belirgin farklılıkları ortaya koymuştur. İlk dönem araştırmalarında R.Braidwood, Amik E 'deki Ubeyd boyalıları'nın Kuzey Ubeyd özellikleri taşıdığını belirlemiştir.

(çizim, S. Batiuk)

Tell Kurdu / Amik Ovası (Özbal,R.2010)

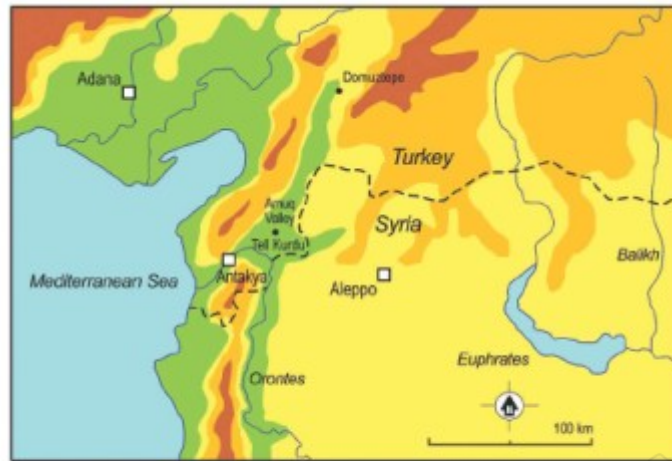

Fig. 3 - Map of southern Turkey indicating the location of the Amuq Valley (adapted from Gerritsen et al. 2008: fig. 1)

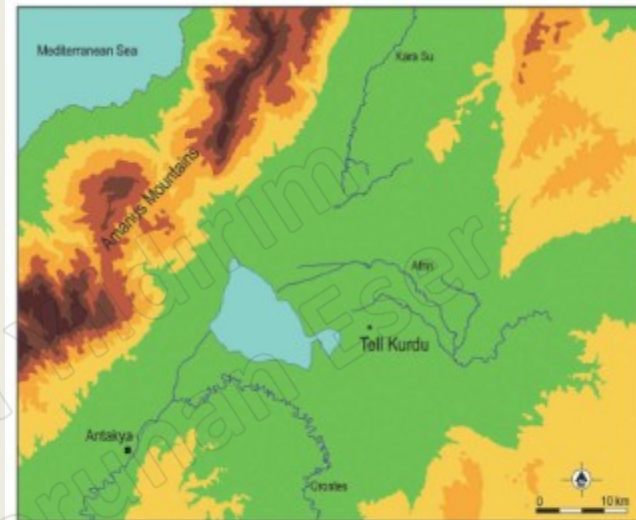

Fig. 4 - Map of the Hatay region and the Amuq Valley

Fig. 5 - Map of Tell Kurdu showing the location of the current excavations (after Özbal et al. 2004: fig 1)

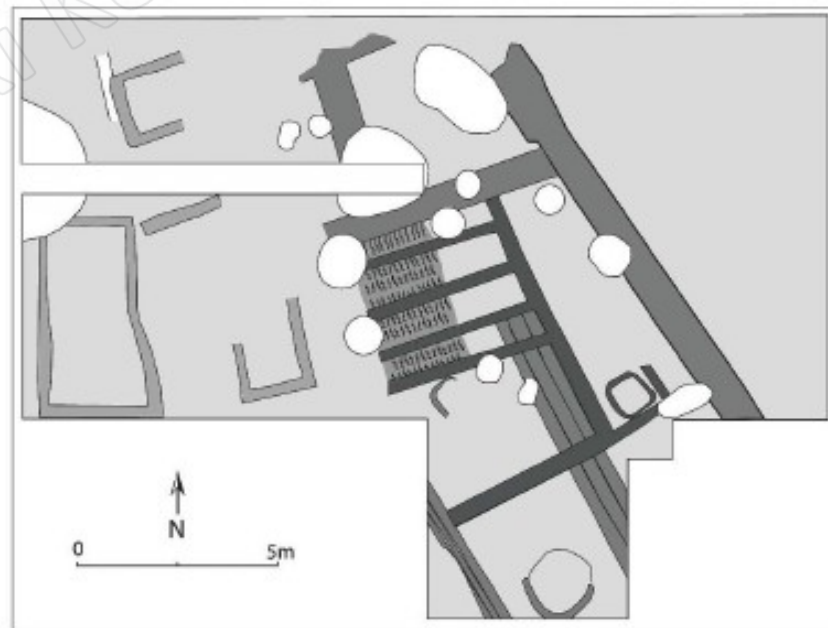
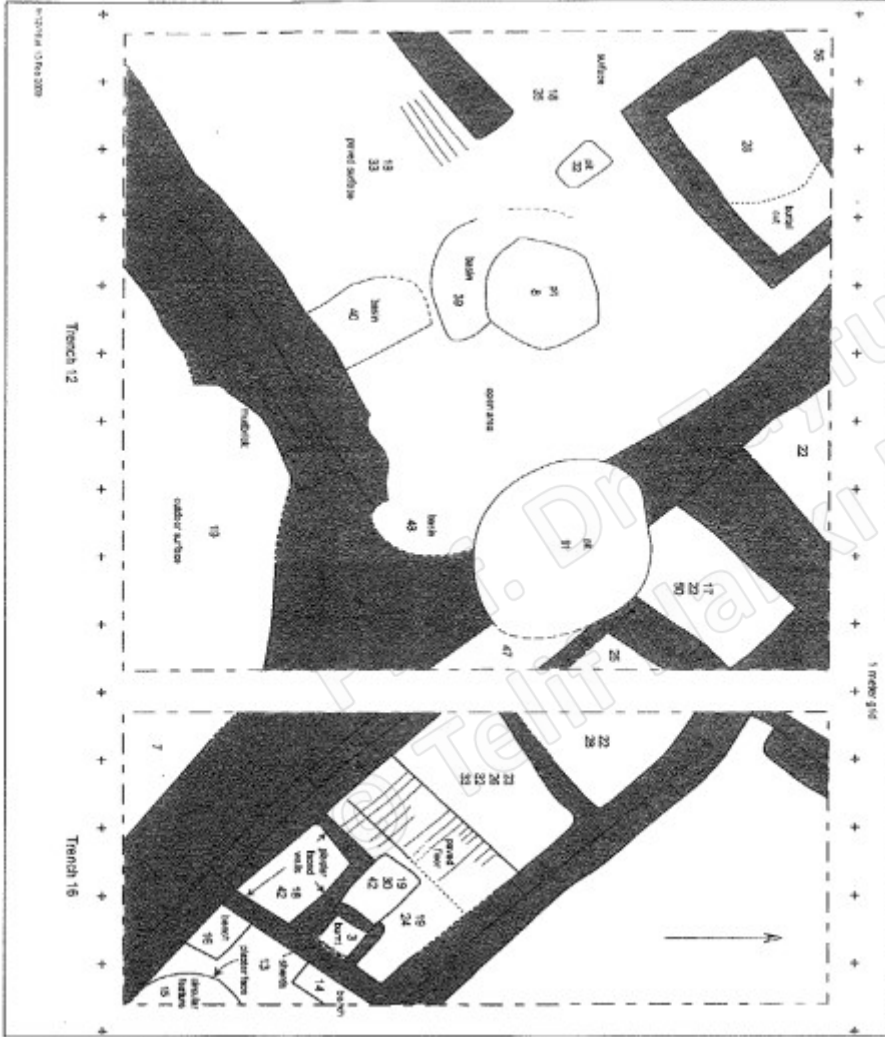
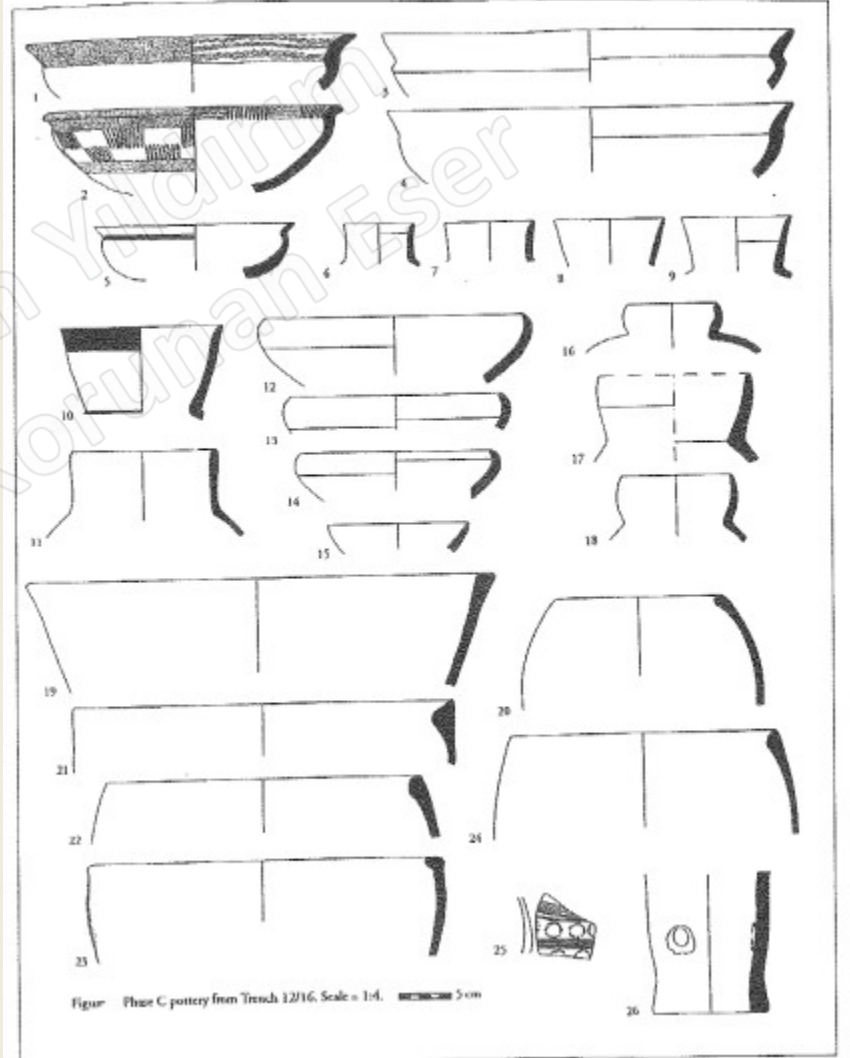

Fig. 6 - Plan of Trenches 1,6,9 on the summit of the mound (after Yener et al. 2000a: 24)

Tell Kurdu /Amik Ovası (Halaf ve Ubeyd evreleri)

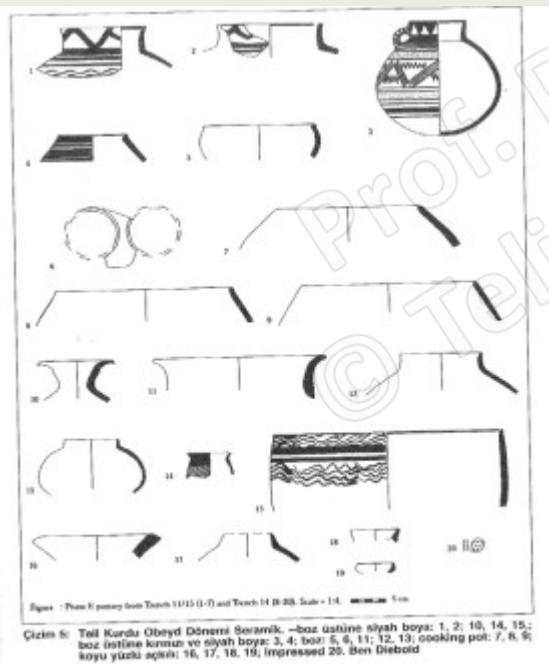
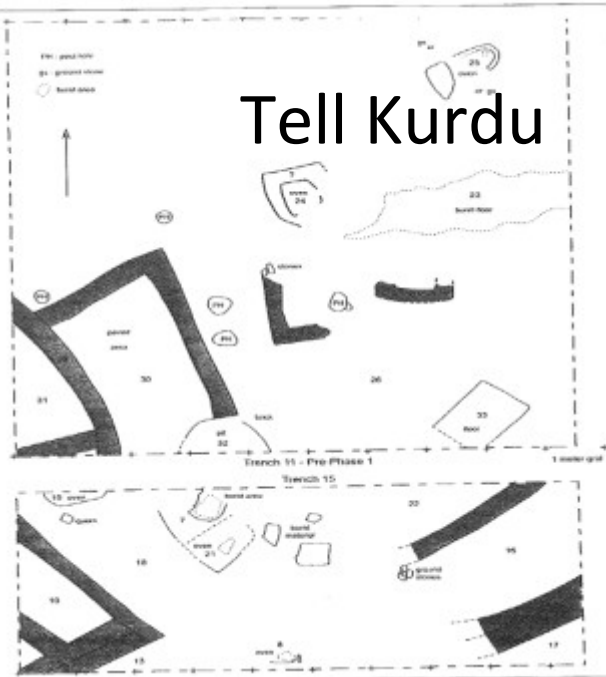
Çizim 8: Tell Kurdu Trench 12, 16, Halaf Yapılar. Craddock, Peggy Sanders

Çizim 9: Halaf Seramik örnekleri. Ben Diebold

A.K.Yener' 2001'den alınmıştır.

Tell Kurdu

A COMPARATIVE LOOK AT HALAF AND UBAD PERIOD SOCIAL COMPLEXITY AND THE TELL KURDU CASE

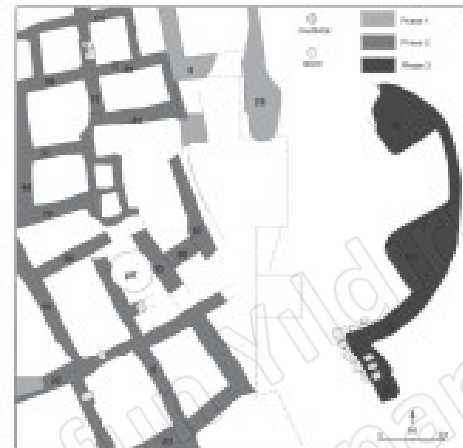

Fig. 11 - Plan of Trench 2 architecture (after Yener et al. 2000a:fig. 20)

Fig. 12 - Plan of the North Mound Operation (after Özbal et al. 2004: fig 2)

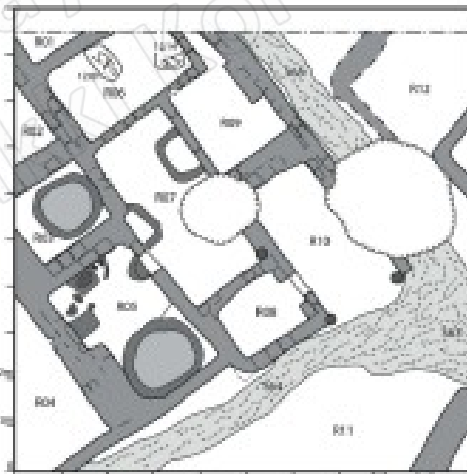

Fig. 13 - Plan of Area A (in the North Mound, after Özbal 2006 fig.4.4)

Fig. 14 - Photo of room R05. Notice the oven on the left and the platform with an in situ grinding stone on the right. (photo: Tell Kurdu excavation archives)

Fig. 15 - Photo of the artifacts found in situ on the floor from room R05 (photo: Tell Kurdu excavation archives)

Fig. 7 - Photo of Trenches 1,6,9 showing the grill structure in the foreground (photo: Tell Kurdu excavation archives, courtesy of Aslihan Yener)

E safhası seramiği

(Özbal,R.2010)

Fig. 10 - Plan of the kiln area in Trenches 11 and 15 (after Yener et al. 2000b:fig.3)